СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 114. Джерзі Сити, Н. Дж., вівторок, 20-го травня 1941. No. 114. Jersey City, N. J., Tuesday, May 20, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ЗАКІНЧЕННЯ 20-ОЇ КОНВЕНЦІЇ У. Н. СОЮЗУ

ЗАКРИТТЯ.

ГАРИСБУРГ (Пенсилвенія). — В суботу, 17. травня ц. р., в год. 7:30 вечором, закінчилася в готелі Пен-Гарис 20-та Конвенція У. Н. Союзу. Конвенцію офіційно закрив поновно вибраний головний предсідник У. Н. Союзу, Микола Мурашко, а всі приявні делегати і гості разом відспівали американський і український гимни.

НОВИЙ УРЯД.

До нового уряду У. Н. Союзу ввійшли такі особи: Микола Мурашко, головний предсідник; Григорій Герман, заступник головного предсідника; Марія Малевич, заступниця гол. предсідника; Дмитро Галичин, головний секретар; Роман Слободян, головний касієр. В контрольну комісію увійшли: Дмитро Капітула, д-р Володимир Ґалан, д-р Амброзій Кібзей, адв. Роман Смук і інж. Степан Куропась. Радні: Павло Дуда, Канада; Степан Слободян, Пенсилвенія; адв. Іван Романишин, Ню Джерзі; Тарас Шпікула, Іліной; Володимир Дідик, Мішіген; Ґеновефа Зепко, Огайо; Микола Давискиба, Масачусетс; Евген Ляхович, Ню Йорк; Антін Шумейко, Ню Джерзі; Дмитро Шмаґала, Огайо; Юлія Баволяк, Пенсилвенія.

КОНВЕНЦІЙНІ УХВАЛИ.

Щодо числа, це була дотепер найбільша конвенція У. Н. Союзу, бо було 80 делегатів більше, ніж на останній конвенції, що зо свойого боку такою була рекордовою. Причиною зросту числа делеґатів було це, що зріс сам У. Н. Союз, який за останніх чотири роки збільшився на вісім тисяч нових членів. Конвенція докладно обговорювала ріжні справи, звязані зо Союзом, як: збільшення нагород відділовим урядникам, орґанізування молоді, поміч старшим членам, приеднування нових членів, справу сиротинця і приюту для старців, та справа офіційного органу У. Н. Союзу, „Свободи".

[illegible]

Конвенція, на внесок статутової комісії поручила головному урядови У. Н. Союзу піднести нагороду відділових урядників, а зокрема секретарів до тої висоти, яка буде можлива на основі приходів адміністраційного фонду. Конвенція доручила Екзекутиві Головного Уряду завести клявзулю подвійного відшкодування до нових грамот, якщо це буде вказане і корисне для членів. Рішено запровадити нові діточі грамоти (20 пеймент лайф і 20 ір ендавмент). Поручено Головному Урядови У. Н. С. поробити всі можливі заходи, щоб перевести злуку з тими українськими запомоговими орґанізаціями в Америці, які перевели в себе вже реформу і завели новий бід обезпечення. Конвенція поручила Головному Урядови У. Н. С. поробити заходи закуплення більшої земельної посілости з домом і потрібною обстановою, яка моглаб служити на діточі садки, приют старців, та рівночасно бути місцем для спортових змагань. На закупно цеї посілости ужити теж частину теперішнього фонду сиротинця. З огляду на те, що закупно посілости вимагатиме більших фондів, Конвенція доручила Головному Урядови ужити на її закупно заощаджених фондів зо спортової акції. Спортову акцію конвенція порішила продовжати далі з тою самою енерґією, що дотепер. Конвенція доручила Головному Урядови У. Н. Союзу поробити такі зміни, чи заключити такі нові умови з видавничою спілкою, що видає „Свободу", як цього вимагають чи вимагатимуть змінені господарські обставини.

ОДОБРЕННЯ ПРАЦІ У. Н. СОЮЗУ І НАПРЯМКУ „СВОБОДИ".

20-та Конвенція дала всім головним урядникам старого уряду У. Н. Союзу одноголосно вотум довіря за їх працю. Відносно „Свободи" і „Юкрейнієн Віклі" ствердила: 1) Офіційний орган У. Н. Союзу і „Юкрейнієн Віклі" були видавані впродовж останніх чотирьох літ у такому самому демократичному дусі, у якому були видавані і за минулих часів, 2) Вони попирали, як завжди, так і в останніх чотирьох літах інтереси нашого краю, 3) Зокрема попирали, як внутрішню економічно-суспільну політику нашого президента Френклина Рузвелта, як теж його заграничну, включно з тою, що боронить демократичні ідеали і дає повну допомогу демократіям у їхнім світовім змаганні з тоталітарними і диктаторськими потугами. 4) Орган У. Н. Союзу, теж і в минулих чотирьох роках, боронив право українського народу в Европі на самостійне і державне життя, а допомагаючи українським визвольним змаганням, визнавав ту засаду, що український нарід може визволитись тільки власними силами.

20-та конвенція У. Н. С. одноголосно рішила, що офіційний орган У. Н. С. має бути надалі видаваний в тому самому національно-демократичному дусі, що й досі, як теж і надалі має боронити українське імя, допомагати українській визвольній справі, та заохочувати наш загал до обеднання і скріплення своїх сил для нашого добра в Америці.

20-та конвенція висказала рішучий протест проти негідних калюмній, киданих на У. Н. Союз і „Свободу" тими, що хотілиб звязувати цю орґанізацію з фашизмом, націзмом, чи іншими проти демократичними доктринами.

НА ВИДАВНИЦТВА.

Конвенція виасиґнувала $3,000: на видання книжки в анґлійській мові, написаної проф. Ю. Вернадським з Єйлського університету, про добу Богдана Хмельницького, на видання антольоґії української літератури і на видання друком усіх докладів, що були недавно виголошені на Колюмбійськім університеті на ріжні українські теми. Крім того конвенція ухвалила ріжні суми на підмогу ріжних українських інституцій і поодиноких осіб в Америці.

СЕКРЕТАР СТЕЙТУ НАЧЕРКУЄ ПО-ВОЄННУ ПРОГРАМУ

ВАШИНҐТОН. — Промовляючи через радіо до всего краю знагоди відкриття Тижня Заграничної Торговлі, секретар стейту Кордел Гол дав начерк програми відбудови, яку висуває уряд Злучених Держав проти програми держав оси для по-воєнної ери.

Секретар стейту подав такі основні засади по-воєнного світу: 1) скрайному націоналізмові не можна дозволити виявлятися надмірними торговельними обмеженнями; 2) у міжнародних торговельних відносинах треба держатися правила, що ніхто не має бути упосліджений; 3) жерела сирівців мають стояти до розпорядимости всіх народів; 4) інтернаціональні згоди про доставу товару мають бути так зроблені, щоби охороняти вповні інтереси споживаючих країн і їх народів; 5) мається встановити інституції для міжнародних фінансів і то так, щоби вони давали допомогу сущним підприємствам і постійному розвоєві всіх країв.

За словами Кордела Гола, це є програма для здійснення по війні, бо покищо всему світові грозять великі державні сили, що хочуть насильно опанувати світ та визискувати його економічно виключно на свою користь. З такими заходами Америка мусить звести боротьбу, поки вона буде могти приступити до здійснювання програми, начеркненої Голом.

ДАЛІ ШУКАЮТЬ ЗА НЕРЕЄСТРОВАНИМИ ЧУЖИНЦЯМИ

ВАШИНҐТОН. — По всему краю йде далі нагінка за чужинцями, що не зареєструвалися підчас реєстрації минулого року.

У Ню Йорку в суботу арештовано знову коло двіста людей, переважно німців, італійців, югославян.

ВЕЛИКА ПАТРІОТИЧНА ДЕМОНСТРАЦІЯ ПО ВСІЙ АМЕРИЦІ

ВАШИНҐТОН. — У містах по всему краю відсвяткували в неділю врочисто „День Я Є Американець".

Попри паради, артистичні виступи й святочні промови головною складною частиною свята було повторення присяги вірности американській конституції.

У Ню Йорку свято стягнуло до Центрального Парку три чверти міліона учасників.

УРЯД ПОЧИНАЄ ОБМЕЖУВАТИ ЦІНИ

ВАШИНҐТОН. — „Уряд адміністрації цін і цивільної достави" установив найвищу ціну на чесану бавовну.

Уряд приступив до цього означення меж для цін, як розбилися конференції ріжних ґруп, причетних до справи, що мали ці ціни обмежити самочинно.

„ДЕЙЛІ МІРОР" ПРО УКРАЇНЦІВ І МОСКАЛІВ

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Ґазета „Дейлі Мірор" в статті Пера Лязарева та Ваверлі Рут, подає, що німці повели широку підготовку серед української та московської аміґрації для наїзду на Україну. Автори цьої статті пишуть, що після советсько-німецького пакту ці ґрупи дізнали були поважного удару, але тепер вони знову набирають значіння.

До голосу приходять б. царські старшини, які є проти советського наставлення. Українські еміґранти, пишеться в статті, орґанізуються в забуту майже орґанізацію Скоропадського, що був гетьманом України 1918 року. А ці, що не мають праці, їдуть до Польщі, де формуються військові відділи під командуванням українських сепаратистів.

Згідно з інформаціями, які мають згадані автори, Гітлер обіцяв московським старшинам, що „до кінця 1942 року вони будуть напевно в Москві".

СЕРБИ ТА ЖИДИ ЧИСТЯТЬ БІЛГОРОД

БУДАПЕШТ (Мадярщина). — Німецька окупаційна влада в Югославії зганяє сербських та жидівських воєнних полонених та приказує їм вичищувати Білгород від руїн та каміння. Місто поволі прибирає вид нормального життя та відбудовується від воздушного знищення німецькими літаками.

ТРУДНОЩІ ОБОРОНИ.—Страшний пожар у Філядельфії знищив величезний склад дерева й загрозив недалеким корабельним докам, де тепер виконується оборонні контракти для фльоти. Згоріло 22 міліони кубічних стіп прерізного дерева, що його вживається для будови літаків. Шкоди обчисляють на два міліони долярів.

ІТАЛІЙСЬКИЙ КНЯЗЬ СТАЄ КОРОЛЕМ ХОРВАТІЇ

РИМ. — Італійський король Віктор Емануель III. іменував свого сестрінка князя Сполето королем Хорватії. Серед парад та церемоній премієр Мусоліні та д-р Анте Павеліч підписали новий договір, на основі якого визначили границі між Італією та Хорватією. Новий король має 41 літ, брав участь в першій світовій війні, вправляє спорт та їздив по цілому світі, включаючи Америку.

Італія забирає Дальматію.

На основі нового договору між Мусолінім та Павелічем, Італія одержує цілу Дальматію, цебто ціле побережжа вздовж Адріятику. Італія давно домагалася Дальматії, й коли в 1915 р. вона згодилася вступити до війни по стороні Антанти, анґлійці та французи обіцяли віддати Італії Дальматію, яка тоді належала до Австрії, що не сталося.

Провінція Чорногора входить також в склад італійської держави, й як доносять звідомлення з Риму, другий італійський князь може бути поставлений на троні Чорногори.

ІТАЛІЙЦІ ПІДДАЮТЬСЯ В ЕТІОПІЇ.

КАЇРО (Єгипет). — Князь Аоста, віце-король Етіопії, піддав решту італійських військ анґлійцям. Анґлійці, що віддавна домагалися безумовної здачі, не подали на яких умовинах італійський віце-король згодився зложити зброю.

ХОРВАТИ ВІДДАЮТЬ ЗАГРАНИЧНУ ПОЛІТИКУ ІТАЛІЇ.

РИМ. — Хорватська делеґація на чолі з Анте Павелічем, що прибула до Риму просити за королем для Хорватії, згодилася віддати керму заграничної політики своєї держави в руки італійського уряду. Хорвати рівнож погодилися не будувати армії, воздушної чи морської фльоти. Такі порти як Сусак, Спалято, Себеніко та Каттаро забрала Італія.

ФРАНЦУЗИ ДОМАГАЮТЬСЯ, ЩОБ РУЗВЕЛТ ПОСЕРЕДНИЧИВ В СПРАВІ МИРА.

ВІШІ. — Вся французька преса в окупованій та не-окупованій Франції вдаряє в один тон, а саме, що президент Рузвелт повинен за всяку ціну довести тепер до замирення між Німеччиною та Анґлією. Ґазети пишуть, що Америка маючи величезну спроможність продукувати воєнний матеріял, є в стані диктувати мирові умовини зарівно Німеччині як і Анґлії. На думку французів, крім президента Рузвелта, Папа Пій рівнож може причинитися багато до замирення Европи.

АМЕРИКА ДОБАЧУЄТЬСЯ НІМЕЦЬКОЇ РУКИ.

ВАШИНҐТОН. — Американські офіціяльні чинники є того переконання, що французька преса почала свою „мирову офензиву" по вказівкам та після порозуміння з німцями. Вони твердять, що втеча Геса як також намагання німців замирити Японію з Китаєм, а вкінці сконцертована кампанія французької преси, все це вказує, що за тими рухами стоїть Німеччина. Що більше, американські урядові чинники не скривають погляду, що ця найновіща кампанія в справі миру показує німецьку слабість.

МОСКВА ПРО КОНФЛІКТ НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ.

МОСКВА. — Орґан комуністичної партії „Правда" подає, що німецько-анґлійський зудар на границі Сирії та Іраку означає поширення війни на цілий Близький Схід. „Правда" пише, що арабські націоналісти в Сирії, Палестині та Транс-Йорданії симпатизують з новим іракським урядом.

Зате орґан большевицької фльоти „Красний Флот" пише, що Анґлія ще дальше задержує домінуюче становище на Середземному морі й додає, що лиш та держава, що опанує Сирію, буде мати доступ до цілого Близького Сходу.

ЧОРЧІЛ ЗРОБИТЬ ЗАЯВУ В СПРАВІ ГЕСА В ПАЛАТІ ГРОМАД.

ЛОНДОН. — Анґлійські урядові чинники доносять, що премієр Вінстон Чорчіл зробить офіційну заяву в справі втечі Рудольфа Геса на найблищому засіданні Палати Громад. Анґлійці кажуть, що ця заява розвіє всі надії тих, що у звязку з втечею Геса сподівалися на якийсь переговорюваний мир з Німеччиною. Анґлійська преса подає зо Швеції, що Ґештапо виарештувало всіх близьких товаришів Геса, включаючи його жінку та інж. Месершмідта, фабриканта літаків тої самої назви.

НІМЦІ ЗАПЕРЕЧУЮТЬ АРЕШТИ.

БЕРЛІН.— Німецькі урядові чинники рішучо заперечили начеб то німецькі власті арештували жінку Геса, Месершмідта чи когонебудь з окруження Геса.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1893

A Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення мае бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з суботи (з англійською частиною):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Нерозвязана Загадка?

Націстичний уряд уже проголосив, що він закриває цілу аферу Ґеса, вважає її покінченою й вже до неї не думає більше вертатися. Зазначує одначе при тому пращальному слові, що анґлійці будуть мати від нього ще один біль голови.

Цею заявою націстичний уряд завісив цілу справу в воздухах, себто без ніяких розумових основ на землі. Всі вияснення, які він дав у цій справі, не найшли в широкому світі найменшої віри. Чим упертіше німці повторяли свої заяви, тим менше їм вірили. Супроти цього не було справді іншого виходу, як перестати далі говорити.

Виду цього ґазети пробують уже реасумувати теорії про цю сензаційну містерію теперішньої війни. Назагал одначе можна сказати, що сензація остається ще далі нерозвязаною містерією. Найповніший підсумок усіх доказів дав відомий радіовий коментатор Реймонд Ґрем Свинґ. Він подав чотири можливі теорії: Перша, що Гес є справді хорий на умі, як каже Берлін. Друга, що він поїхав до Шотляндії в тайній мировій місії від Гітлера, але ця місія виявилася через його нещасний випадок з ногою. Третя теорія, що він поїхав як представник проти-Гітлерівського заговору, щоби подати умовини мира проти бажання Гітлера. Четверта, що його лет це була втеча, очевидно, перед пімстою з боку націстів.

Самий Свинґ схиляється найбільше до другої теорії, хоча вона виглядає найбільше сензаційною з усіх. Одначе, чи справді дійсно мається так, ми не маємо всіх фактів тепер, щоби про це переконатися. Що більше, навіть дуже можливо, що ми їх не будемо мати так довго, поки ще на це можна щось зарадити. Якби так було, то Гітлер певно буде вперто відпекуватися від свого невдачного висланника, а Гес певно фактів ніколи не відкриє.

З поглядом Свинґа багато людей не погоджується. Можна сказати, що найбільше людей дивиться на Геса як на людину, що втік з Німеччини й зрадив свою партію. Це одначе заперечує виразно Невіл Гендерсон, котрий був довго анґлійським амбасадором, в Берліні; хоча він виявив себе наївною людиною, все таки може справді говорити про Геса більше авторитетно ніж люди, які його знали лише поверховно. Він хоче ручити за те, що Гес вірний партії й Гітлерові, що він нацiст понад усяку догану.

Отже ціла афера з Гесом може бути подібною до містерійної повісти, з котрої видерто й знищено останню главу.

ОЧЕВИДЕЦЬ ПРО ТЕ, ЩО ДІЄТЬСЯ В ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

ВІД РЕДАКЦІЇ:—На днях прибув до Злучених Держав молодий американець українського роду, що перебував довгі роки на Західній Україні, покінчив там вищі школи і брав активну участь в культурно-національнім українськім життю. Приглянувся він добре давній польській владі, як теж був свідком півторарічної, московської господарки на західньо-українських землях. Імени очевидця не подаємо зо зрозумілих причин. Спостереження цього американського громадянина подаємо в серії статтей, з яких та є пята.

V.

Червона Армія: Її Узброєння та Дух

Що собою уявляє червона армія?

Зогляду на залізну цензуру, яка кліщами держить язика советському горожанинові, як також зогляду на неможливість будьякого доступу чужинцям до СССР, заграничний світ дуже мало знає про вартість большевицької армії. На Західній Україні тепер мають нагоду українці зблизька побачити оцю ославлену та „геройську" червону армію. По всіх усюдах на Західній Україні їх повно. В таких містах, як Підгайці, Зборів, де за польської окупації не було взагалі війська, тепер повно червоноармійців, НКВД-истів та міліції. Всякі заперечування Москви, що там нема багато війська, неправдиві. Ціла Західня Україна це один великий військовий табор.

Якжеж виглядає ця армія? Яке її узброєння? Чим вона дише? Як відноситься до українського населення? І як ставляться українці до большевицької окупаційної армії? Оце питання, які поставить кожний, що цікавиться долею українського народу.

На Західній Україні кружляють сміховинки, що червоної армії ще не було видно, а вже було її „чути"... Цебто, що сморід, яким воняє ціла славна „красная армія" прийшов скорше, як самі червоноармійці. Оце просте схарактеризування українцями большевицької армії це не видумка. Фактично, червона армія занечистила цілу, колись таку гарну країну...

Большевицька піхота.

Піхота є далі основною складовою частиною армії. Тому її повно по українських містах та селах. Назагал, її вигляд є мізерний та поганий. Піхотинець має невидані нігде черевики чи чоботи, з ґумовими підошвами та верхом з полотна імпреґнованого якогось дуже вонячою масою. Штани є ґранатового або зеленкуватого кольору, й шиті у формі т. зв. „райток", а блюзу заступає відома „рубашка", що подібно, як штани, зроблена з дешевого матеріялу, подібного до цайґу. Шапки мають ріжні, круглі, подібні до тих, що їх мала польська ґранична сторожа, (КОП), спічасті „буденовки" та сталеві шоломи. Т. зв. „рубашки" вбирають вояки через голову, отже можна собі представити, як це непрактично. Убрання червоноармійця справила страшно засмаровані. Плащі, які фасує красноармієць раз на три роки, долиною цілком вистрепані. Советський вояк не шанує убрання та не дбає про його зверхній вигляд. Вояки звичайно сплять накриті плащем.

Узброєння теж ріжного ґатунку та якости. Кріси мають ще з часів царату. Баґнети прямо вражають своєю довгістю. „Байци", цебто вояки, мають також ручні ґранати досить старого типу та ґазові маски.

Колись в червоній армії ранґи засадничо не признавалися.

Тепер не тільки, що введено ступінь ґенерала та маршала, але й відновлено цілий старшинський корпус, підставлено тільки нові назви. Всі підстаршини називаються „младші командіра" та носять на ковнірах трикутники й відзначаються ранґами: I, II, III, і IV. Почавши від поручника, чи „лейтенанта", старшини носять на ковнірах квадрати: „младший лейтенант" один квадрат, „лейтенант" два квадрати, а старший „лейтенант" три квадрати; сотник („капитан") має вже один прямокутник на ковнірі, майор два, підполковник 3, а полковник 4. Відтак йдуть старшини-ґенерали, які відзначаються ромбами на ковнірах та золотими обвідками на шапках і на руках, залежно від їх родів зброї та степеня.

Вигляд советського старшини робить враження нехайности й неестетичности, головно у випадку нищих старшин. Вони всі страшно засмальцьовані, неначеб хотіли тим доказати, що добре „працюють". Зати вищі старшини убрані елеґантно, навіть може ще краще, як знані зо своєї виставности та елеґантности вищі старшини польської армії. Між советським вищим старшиною й молодшим чи простим „байцом" великий контраст. Мрії колишніх большевиків знищити такий люксус як армію, не сповнилися; навпаки нинішні большевики пробують бути куди більшими мілітаристами, ніж Бісмаркові юнкери чи ґузари Миколи І.

Большевицька кіннота знана ще з часів 1920 р., коли вона була ужита на фронті проти Петлюри й Пілсудського, нині не поступила далеко вперед. Її убрання та узброєння менш-більш це саме, що й піхоти. На загал, їх коні малі та виглядають слабі або не відповідно відживлювані.

Артилерія та танки.

Большевики привезли зо собою в Західню Україну ріжного роду артилерію, велику й малу. Тягнена вона також ріжно: тракторами або кіньми. Переважно її тягнуть трактори, й мається враження, що вона функціонує досить справно.

Танків мають багато, й то зарівно великих, як і малих. Є такі великі танки, як менша сільська хата. Під тим оглядом навіть нема що порівнювати польську армію з большевицькою. Зате не можна вже сказати, що обслуга колоних є справна та звинно працює. Дуже часто при дорозі можна побачити полишений танк, чи навіть авто або трок, що стоять цілими днями, бо нема кому забрати до міста до направи. Були такі випадки, що большевицькі шофери танків так „вміло" їздять, що валять телефонічні стовпи при дорозі, а то плоти по селах.

Большевицькі літаки.

Це саме можна сказати й про большевицькі літаки. Большевики мають їх багато й то великих, менших та малих. Оскількиб судити по їх парадних летах, то це найважніша советська сила. Принаймні так виглядає летунство для цивільного глядача. Їх літаки літають надзвичайно швидко, головно т. зв. „істрибітелі", цебто мисливські, або гончі, літаки. Вони мають короткий, а грубий тулуб і є надзвичайно швидкі. Мають большевики також великі бомбовики, часто 4, 6, і 9-моторові, на яких міститься до 100 людей. Не можна знати, як вони справуються в боях, бо таких ми не бачили. Вправді большевицька преса писала, що Тернопіль занимали большевики з „великими боями літаків та танків", але це пусті фрази... Поляки віддали Тернопіль большевикам не тільки без одного стрілу, але ще із цвітами! Бесарабію, як твердили потім большевики, занимали при помочі парашутистів.

Большевицькі летуни, це по НКВД найбільш респектований персонал в СССР. „Льотчики" дуже добре убрані та знаменито плачені, їздять собі безплатно залізницями, їдять у своїх ресторанах, і ін. Убрання летуна зроблене з доброї матерії та пристійно вшите. Серед тої страшної та обдертої советської дійсности, летун це неначе гість з другого, кращого світу.

В Тернополі стоїть ціла авіяційна дивізія, там поспішно будують летунський майдан, для оборони лінії Львів—Одеса, що біжить Дністром.

Далеко гірше виглядає воєнна чи торговельна советська маринарка. Про неї большевики багато пишуть і кричать. Але це, що я бачив у Владивостоці, то тяжко порівнати з американською чи анґлійською фльотою.

„Батіг та кровава рука Сталіна".

„Народний Комісаріят Внутрішніх Дел" (НКВД) це кровава рука сталінського ріжіму. Це „держава в державі", це преторіяни компартії та її ватажків. Нігде, здається, нема такого парадоксу, як в СССР, де політику робить кровожадний секретар партії, який до санкціонування своєї безоглядної політики має на послузі два міліони відданих псів-ґепістів. Бо ҐПУ не вмерло, його традиції, його методи цілком приняті та практиковані далі НКВД.

Можна сміло сказати, що режім Сталіна держиться виключно на баґнетах НКВД, а не червоної армії, НКВД є всюди: в армії, в комсомолі, урядах, партії, на селі, в місті, в концляґерах, і ін. Щоб держати таку армію псів серед безнастанно виголодженого й здичілого населення, Сталін мусить тим псам платити здо-

(Продовження на ст. 3-тій)

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

НОВИЙ ДОЦЕНТ УКРАЇНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ В ПРАЗІ

17. березня ц. р. відбулася на українському університеті в Празі габілітація нового доцента д-ра Ярослава Падоха. Він став професором на Відділі Права і Суспільних Наук на підставі праці п. н. „Грунтовий процес Гетьманщини", що її надрукував у 1938. р. Союз Українських Адвокатів у Львові, і на підставі другої, ще не друкованої праці про „Давній український судовий процес доби Гетьманщини".

Рецендентами габілітаційних праць були проф. д-р О. Гайманівський і проф. А. Яковлів.

Після габілітації новий доцент прочитав на раді професорів правничого факультету лекцію на тему „Історія української адвокатури".

Тогож самого дня відбулася на Правничому Факультеті Українського Університету в Празі промоція його дружини, м-р Ірини Падох, на доктора права і суспільних наук. Як це зазначив ректор Українського Університету при видачі докторського диплому, д-р Ірина Падох є після д-ра Харити Кононенко взагалі другою жінкою, що впродовж усього існування Українського Університету в Празі дістала докторський титул на Відділі Права і Суспільних Наук.

КУРС ДЛЯ УЧИТЕЛЬОК ШКІЛ ДОМАШНЬОГО ГОСПОДАРСТВА

У Криниці зорганізовано 3-місячний курс для учительок державних шкіл домашнього господарства. Курс мав початися 24. квітня. На курс могли бути приняті: 1. Кандидатки, що покінчили 21 рік життя і не мають більше, як 40 літ. 2. Учительки, що мають ґімназійну чи семинарійну матуру. 3. Особи, що мають середню освіту без матури, і також виїмково й такі особи, що мають лише 7 кляс народньої школи та мають господарську підготовку й практику. Кандидатки зобовязані скласти вступний іспит з шиття, крою та домашнього господарства (*варення, порядку, прання*). Кандидатки без матури мусіли крім того скласти іспит з загально-освітнього знання. По закінченні курсу мають одержати учасниці свідоцтва, що управнюватимуть абсольвенток до одержання посад учительок державних шкіл домашнього господарства з українською мовою навчання.

ЕНЦИКЛЬОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Українське Видавництво в Кракові приступає до видання Енциклопедії Українознавства. Виходить від квітня 1941. р. щомісячними зшитками по 5 аркушів друку. Цілість обійматиме 6 зшитків, разом 30 аркушів друку, приблизно 500 сторін великого лексиконового формату, кількадесять одно- й багатоколірових таблиць, карт і мап та буде багато ілюстрована. Начальний редактор: д-р Іван Раковський; члени редакції: д-р Евген Юлій Пеленський і д-р Ігор Федів.

Енциклопедія Українознавства обійматиме всі ділянки українознавства, подасть відповідь на всі українознавчі питання та буде коротким повним підручником українознавства, необхідним для всіх українських товариств і упадів (організацій), парохіяльних і громадських урядів, читалень, шкіл, культурних діячів і загалом усіх наших освічених людей.

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ.

БОГДАНКО

Історичне оповідання з другої половини XVI століття.

(15)

Коли бранці побачили козаків, піднесли радісний крик, дякуючи Господеви за чудове визволення, якого не сподівалися. Декілька козаків позіскакувало з коней, почали розтинати бранцям сирівці. Опісля давали їм ножі в руки, і вони самі вже собі радили. Трохи далі паслися позабирані воли та корови, цілі табуня коней і отари овець. На возах було всяке награбоване добро: сукна, полотна, пухова постеля, дорогі килими, золотий та срібний посуд, гроші. Цей татарський загін пльондрував на Поділлі, набагатшій части ні України, й добре там обловився.

— Що робити далі? — спитав отаман старшини: — ми вибралися в Крим, у саме серце Татарщини, а по дорозі трапилася нам дуже корисна робота...

— І добич така, — докинув один старшина, — що і в самому Бахчисараї[11]) кращої не добув би.

— Правда, — казав Богданко; — отож, чи йти нам далі спаленим Перекопом, куди вже раз пустилися, чи завертатися додому? За тим, щоб іти далі, промовлялоб те, що там нема тепер кому боронитися, коли ми орду, що верталася, розбили. Та що зробимо з нашою добиччю, що тепер здобули? Тягти її за собою в Крим? Тоді матимемо спутані руки й ноги, нічого не вдіємо. Хиба заховати її десь тут? Тількиж ногайці, аби здорові, й тепер за нами зорять, прийдуть і позабирають усе готове...

На те обізвався сотник Мотовило:

— Виходилоб на те, що ми випустимо горобця із жмені, щоб піймати вірла під небесами. Нема над чим багато роздобарювати. Вертаймося на Січ і дякуймо Богу, що тільки здобули. Я даю мою голову на те, що як підемо далі, то пропадемо мов ті руді миші. Я татар знаю. Вони тільки в чужій землі такі бозькі, коли їм не поталанить. А на свойому смітті кожний татарин хоробрий і завзятий. Там кожний кущ стане проти нас. А як підпалять степ, то наші коні й ми виґинемо на безвідді.

За думкою сотника Мотовила пішли всі. Тої самої думки був і отаман, та він з нею не вихоплювався, чекав, що інші скажуть.

На Січі привитали козаків як переможців. Стріляли на валах із гармат, вигукам із тисячі грудей не було кінця.

Богданко пішов до кошового.

— Слава Богу, що здорові вернулися, — привитав його кошовий. — Завтра скличемо велике око, і тобі треба буде розповісти все товариству, Богданку. Це буде день твого великого свята!

— Не всі ми вернулися, — сказав Богданко; — багато з нас полягло в рукопашному бою, багато ранених поприводили...

— А тиб гадав без утрат? — сказав кошовий. — Де рубають дрова, там і трісок чимало паде. На це не звертають у нас уваги, аби тільки з побідою вернутися.

— Я був певен, що ми переможемо, — сказав Богданко самопевно.

— Завтра, товаришу, день твоєї слави... Ще один такий удатний похід, а тебе певно не мине булава, побачиш... Тільки як завтра говоритимеш, то не висовуй себе наперед, бо козацтво цього не любить. У нас не люблять самохвальків-чваньків. У нас громада! Колиб козацтво помітило, що ти хвалишся, пропалаб відразу твоя слава з останнього походу, хоч який він був славний. Зробимо все: козацтво, наше славне військо, товариство.

— Спасибі, батьку-кошовий.

— І не згадуй, що ти казав мурзу настромити на кіл. Хай це забудеться, а то козаки нагадають собі зараз, що це твоя власна помста за твою дружину. Автім у нас, у запорожців, немає звичаю винуватців на кіл настромлювати. То тільки в ваших краях таке водиться...

На другий день рано січовий довбуш вибивав на січових кітлах збір до великого кола.

За січовим звичаєм на раду в велике коло мусів іти кожний козак-товариш. Десятники[12]) ходили по курінях та слідкували, щоб часом котрий не залишився дома. Та того дня цього робити не треба було, всі поспішали на майдан, кожному було цікаво почути від отамана самого, як той славний похід вийшов.

Богданове оповідання всім дуже сподобалось. Йому часто перривали голосними похвальними вигуками:

— Слава нашому товаришеві Богданкові, дай нам, Боже, таких більше! Щоб на камені такі родилися!

Богданко був того дня на всіх устах.

*

Від того памятного дня Богданкові пливло життя на Січі серед безнастанних небезпек у походах проти невірних. Петро пильно стежив за зміною його вдачі. Інколи здавалося, що він уже наситив жажду помсти, що він уже виконав те, що пообіцяв під присягою. Таке саме здавалося й самому Богданкові. Але сумління раз-у-раз пригадувало йому, що присяга не виконана.

„Я помстився на мурзі за безталанну дружину... Мати і синок іще не помщені..."

Часто вночі вставала із сімейної гробниці покійна мати з онуком, і синочок докоряв йому:

— Не любиш ти нас, тату, забуваєш про помсту за наше життя...

(Кінець буде).

11) Бахчисарай — місто на Криму, колись столиця кримського хана, має багато памяток татарського мистецтва (ханський палац із XVI. ст.).

12) Десятники — військово-адміністраційні урядовці за княжих часів, стояли на чолі десятка людей.

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ.

Критика Національних Героїв

Нераз ми є свідками, як сучасна критика безжалісно здирає маску з якогось національного героя і просто стручує його з високого педесталу на землю. Звичайно в обороні такого героя зриваються рештки його поклонників і борються за його славу наскільки стати їх сил. Буває і таке, що коли якийсь зухвалець попробує зіпхати якусь признану геройчну постать з її високого становища, нарід зарегагує так, що зухвальцеві цього раз на все відхочеться.

Кажуть, що важніше є те, що думають люди про героїв, ніж те, що дійсно ці герої довершили. Геройство це не особиста справа. Це народня інституція позбавлена в цілости особистих черт. Це значить, що люди славословлять якогось героя не в нагороду за довершені вчинки, тільки славословлять тому, бо хочуть, щоб ті вчинки жили вічно в серці народу. Це вчинки славословлять, а не особу. А що самі вчинки годі славословити і все треба їх причепити до якоїсь особи, тому нарід вибирає для цього особу якогось героя. Тай ні один герой не думає, що ходить тут про його особу. Це ходить виключно про вчинки.

А коли вчинки, чи точніше, моральна сторінка тих вчинків, є найважнішою частиною в культі героїв, то це справді не є дуже важна річ, чи даний герой дійсно довершив геройства, за яке його шанують. Найважніше в тім це, що даний нарід має сильне бажання за дані вчинки когось вивищувати і славословити. Коли герой давно помер, то його тіло всеодно не існує. Залишилось лише його назвище. Яка ріжниця, чи нарід славословить дані вчинки у звязку з тим назвищем, чи з іншим? Найголовніше, що він ті вчинки шанує, їх моралю просякає цілий загал і бажає, щоб серед нього було найбільше одиниць, які наслідувалиб ті геройські вчинки.

Ось з тих то причин так багато людей зо злобою виступають проти зухвальців, що хотілиб розоблачити даного героя і доказати, що фактично він в життю таким ідеальним не був, як його представляють.

Та є ще другого сорту розоблачування, які мають дещо відмінний підклад. Бувають національні герої, які залишили за собою не память якогось одного, чи більше геройських вчинків, тільки залишили за собою певну духову, ідеольогічну спадщину. Тою духовою спадщиною вони лягли над цілим життям народу і їх навчання відбивається на цілім життю і поступі даного народу. Коли покажеться, що їх навчання і їх засади є фальшиві, що вони не ведуть народу до добра, але викривлюють природний інстинктовий розум його, то їх також треба струтити з педесталу, треба також розоблачити. Потреба розоблачення цього роду національних героїв і пророків є далеко більша, ніж попередня. Бо тут вже не маємо до діла лише з одним, або другим назвищем. Тут маємо до діла з цілою наукою, з цілою скалею духових вартостей, яка в грунті є фальшива. Як довго нарід вірить в цю скалю, так довго він блудить по тім світі і не доходить до бажаної цілі. Ця духова спадщина немов духовий компас на широкім морі. Краще обходитись без нього й орієнтуватись на зорі, ніж слідувати за його фальшивою вказівкою.

Розоблачування цього роду національних героїв є тяжке і получене з прикростями. Коріння фальшивої науки вростають глибоко в національний організм. Виривання їх получене з великим душевним болем. „Чи можна зневажати своїх національних пророків? Не валім авторитетів! Погана це птиця, що бруднить своє гніздо! Хіба можна зневажати людину, що ціле своє життя працювала для свого народу? Та цеж патріот найчистішої крови! Що за невдячна нація! Негідна це нація, що ось так зневажає своїх провідників!"

Цього роду закиди падають на того, що пробує повалити старий авторитет, получений з якоюсь фальшивою ідеольоґією. Закиди ці забарвлені гострою домішкою огірчення. Щобільше, в засаді вони вповні правильні. Не можна зневажати своїх національних пророків! Не можна валити своїх авторитетів, не можна на взір поганої птиці валяти свого гнізда! Дійсно, негідна птиця, що зневажає своїх духових провідників!

Все це правда і з тим годі спорити. Та клопіт у тім, що та нація колись допустила до цього, що дана людина, яка проповідувала фальшиві погляди і залишила нам фальшиву спадщину, була признана авторитетом, національним пророком і була видвигнена народом на високий педестал.

Це доводить нас до висновку, що далеко безпечніше робити з когось національного героя за його вчинки, ніж за його навчання і духову спадщину. Колиж вже так сталось, що хтось за духову спадщину в наших очах виріс до величини героя, не можна його обминути аж так, щоб не піддавати під критику умову аналізу цеї духової спадщини.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

YOUR ARMY

From the organization of the Continental Army until 1903 the Army had no General Staff. In theory the Secretary of War exercised control over the troops and the military establishment generally through a General-in-Chief of the Army. The first General-in-Chief was George Washington. The last was Lieutenant General Nelson A. Miles who held the office from October 5, 1895 to August 8, 1903. In 1903 Congress passed legislation creating a General Staff. The duty of the General Staff, as set forth in the law, was to prepare plans for National Defense and for the mobilization of forces in the event of war. The law provided that the General Staff should consist of a Chief of Staff, two general officers, four Colonels, six Lieutenant Colonels and twelve Majors, along with twenty Captains to be selected from the Captains and Lieutenants in the Army at large. The commanding general of the Army was to become the Chief of Staff.

The duties and powers of the General Staff were none too clearly defined and in attempting to accomplish the mission for which it was created—the reorganization of the Army in line with the most up-to-date military throughout at home and abroad—the General Staff met with passive but determined resistance from strong personalities who had long been entrenched in positions of bureaucratic power. The first Chief of Staff was Lieutenant General Samuel B. M. Young. He was succeeded by Lieutenant General Adna R. Chaffee. Next came Major General John C. Bates and Major General J. Franklin Bell. All were able officers with distinguished records. However, some of those whose powers an active and General Staff would curtail, were lifelong comrades of these chiefs of staff, had undoubtedly exchanged favors with them, and were on terms of social intimacy with them. So, although the General Staff made many interesting studies and some excellent recommendations, there apparently was no effort to centralize control of military affairs in the hands of the Chief of Staff.

On April 22, 1910 Major General Leonard Wood became Chief of Staff and promptly set about gathering control of the military establishment in the hands of the Chief of Staff, where he considered it properly belonged. When he left the office in 1914, at the end of his four year tour of duty he had firmly laid the foundation for the General Staff as it exists today, as the policy making body for the military establishment with command of the forces vested in the Chief of Staff.

Today the General Staff consists of five separate parts under a Chief of Staff. They are known as G-1, which handles the Army's personnel problems; G-2 which is responsible for the collection and evaluation of military information; G-3 which is responsible for training and operations; G-4 which is charged with the duty of supply and the War Plans Division which looks after the planning necessary for National Defense. Under the President and the War Department the Chief of Staff—full General—has supreme command of the military establishment, and it is probable that in view of the needs of a rapidly expanding Army any of the General Staff's subdivisions contains more commissioned personnel than was authorized for the whole staff in the law which originally created it.

(The sixth article of this series covering the Chief of Staff will appear next week).

„Лице Вашингтона" виріблене на горі Рошмор у Блек Гилс у Савт Декоті, має 60 стіп довжини.

КОРОЛЬ НА ВИГНАННІ.

Румунський король Карло по дорозі на Кубу задержався в Бермуді.

(Продовження зо ст. 2-гої)

Очевидець про те, що діється в Зах. Україні

рово. І він платить. Вони живуть так, що поліція найбільш капіталістичної країни світа, моглаб їм позавидувати. Вони найкраще убрані, живуть вигідно, мають найкращі спосібности купувати убрання, поживу, мешкають інакше, їздять автами та часто послуговуються „капіталістичними" виробами, такі як добрі сорочки, машинки до голення, й ін.

Майже на сто процент, всі члени НКВД це партійці та загорілі сталінівці. І боронити Сталіна вони мають защо. Це їх хлібо-давець-деспот, а вони його „собаки революції".

Дух червоної армії.

Коли говоримо про духа нової російської армії, не залежить, що та армія мала останньо на обід. Це не видумка чи насмішка, а дійсний факт. Совєтська армія так спрагнена всяких матеріяльних конечностей, що вона вмирає за „машиною". А „машинами" в понятті „краснага байца" є все: трактор, ровер, годинник, перо до писання, машина до життя й ін. Червона армія відкрила прямо „остров з закопаними скарбами" в Західній Україні. Навіть при цій нужденній польській господарці на українській землі, червоноармієць знаходив те, чого він не бачив і про що не чув в „країні робітників і селян"... Тому, при такому наставленні, годі сподіватися патріотичного духа в совєтського вояка.

Проте, коли ви стрінете якогось совєтського старшину, то він вміє дуже задиркувато говорити про „хоробрість" та „непобідимість" червоної армії, про „світову революцію" та проте, що за пять років червона армія буде вже в Америці. Про фінляндську війну вони оповідали неймовірні речі, про свої хоробрі подвиги.

Про Німеччину большевики задержують дивну мовчанку! На її адресу не чути легковажних погроз чи кпин. Серед старшого старшинства, як також серед простого воцтва, панує смертельний жах перед німецькою армією. Часто дехто зо сміливіших старшин скаже критичну думку. Я чув, як один большевицький старшина говорив в поїзді Львів—Золочів до якогось знакомого цивільного чоловіка, що „за два-три роки ми будемо воювати з Германією".

На львівському двірці я бачив на власні очі, як група червоноармійців, може пять до сім чоловіків, заїдала мясо з одної бляшаної пушки (консерва). Треба знати, що червоноармійці носять ложки за холявою.

На загал, червона армія це наскрізь темний та неосвічений елемент. Тільки старшини, нахлепавшися таких поверховних фраз, як „міровая революція", „ґеніяльний Сталін" і ін., вдають дуже освічених людей. По селах ходять вже цілі леґенди про казочну дурноту червоноармійців, а такі питання, як „Гей, товариш червоноармієць, по чому у вас кільоґрам Копенгаґи" й відповідь „Продается по пять з половиною рублів", й ін., належать вже до старих жартів.

Український елемент в червоній армії.

Хоч большевики та сам Молотов говорили, що це українці з Совєтської України йшли визволяти українців з Західньої України, проте перші большевицькі відділи не були українськими. Щойно пізніше можна було подибати українців. Тепер їх є куди більше, але не всі признаються до українства, бо видно бояться переслідувань з боку НКВД. Дуже часто, кого тільки запитати „какая ваша національност", то вам відповідає по московськи „українская". Звичайно, за українців подають себе жиди, грузини, а навіть татари.

Але ці свідомі українці, які володіють добре українською літературною мовою, ці бояться всяких дискусій. Вони оглядаються, чи не слідить там за ними стежне око НКВД. А більшість комуністів, вихована в новій школі, ледви чи мріє про якийсь національний ідеал. Ціле щастя в тому, що таких дуже мало є, бо на цілий СССР є всього понад два міліони членів партії. Решта, це елемент, який напевно не піде добровільно класти голови за Сталіна.

В НКВД є також багато українців, але й ці бояться власної тіни. Знаю конкретний випадок, коли один НКВД-ист, українець, перестеріг одного свідомого українця, Ю. І. перед арештом та можливим розстрілом. Згаданий українець, по приході большевиків був взявся за організування культурного життя, їздив до Києва, та Москви. НКВД не відразу взялося за нього, дало йому змогу дещо попрацювати. Перед самим арештом, його повідомив один агент-українець, і цей на час втік за границю.

Багато українців, не тільки з Західньої України, але також з Совєтської України, витікало до Німеччини, коли між СССР та Німеччиною ще не були ще замкнені границі.

Дальше, знаю цілком позитивно, що в Києві та цілій Великій Україні існує сильно зорґанізоване українське революційне підпілля, видають українські націоналістичні видання, які пропагують створення української незалежної держави!

Багато з тих українців, з якими я говорив, були щирі. Вони говорили таке: **„Ми чекали на вас, щоб ви прийшли нас визволити, бо чейже ми вас не визволили"!**

На Західній Україні довго кружляла поголоска, що маршал Симон Тимошенко, який є українець з роду, втік з цілим своїм штабом до Німеччини, а що інші українські старшини віддавали цілі полки фінляндцям. Тяжко в це було вірити, але є факт, що такі вісти кружляють серед українського населення під СССР.

„ПОКИНЬ АВТО, ВІЗЬМИ ВІЗ..."

Так співають мабуть цеї весни синички на Україні. „Вісті" з 6. квітня висловлюють це справді інакше пишучи між іншим:

„Раднарком УРСР і ЦК КП(б)У наклали на районову промисловість серіозне і відповідальне завдання — дати цього року сільському господарству 100,000 возів. Про розміри робіт звязаних з виконанням цього завдання свідчить той факт, що торік підприємства районового промислу виробили лише 2,000 возів. Для виробу сільсько-господарського обозу зорганізовано 250 підприємств. Цілу кількість осей має дати Сінельниківська фабрика імени Комінтерна. В Київській, Харківській, Дніпропетровській, Сумській і Львівській областях зорганізовано майстерні для виробу колес, але всі вони працюють дуже незадовільно. Тим часом місцеві підприємства України виготували лише коло 2,500 возів замісць плянованих 15,000. В Миколаєві роботи ще навіть не починали. Майже нічого не зроблено ще й в Чернігівській, Камянець-Подільській і Житомирській облстях. Відділи місцевого промислу в цих областях поклодають всю надію на довізну сировину і цілком не використовують величезних місцевих ресурсів..."

Отже дігнати і перегнати головні капіталістичні держави має СССР на возах, яких не є навіть в стані виробити.

На вибілювання лиця або рук, опалених від сонця радять мити їх розчином зо звичайної соди до печення з додатком малої кількости цитринового соку, а опісля соком недозрілого винограду.

НІМЦІ КАЖУТЬ, ЩО МОСКАЛІ ВЖЕ БЮТЬСЯ В ІРАКУ

АНКАРА (Туреччина). — Мимо совєтського офіціяльного заперечення про це, що большевицькі летуни вступають до іракської армії, тутешні німецькі круги заявили отверто, що большевицькі „добровольці" таки є в Іраку. Турецькі кола вважають, що Росія піде з Німеччиною та Італією проти Англії на Близькому Сході. Фон Папен та Віноградов, амбасадори Німеччини та СССР, відбули довгі між собою розмови та обидва приняли на авдієнції військового міністра Іраку Майді Шевкет.

НАСЕЛЕННЯ ПОКИДАЄ САСКАЧЕВАН

Саскачеванський міністер муніципальних справ Р. Дж. Паркер подав до відома, що на протязі минулих 12 місяців вибралося з Саскачевану до інших провінцій, головно до східньої Канади поважне число мешканців. Виїзд населення зо Скачевану спричиняє велике бідування і нужда серед якого живе тамтешнє населення після довгих років тяжкої економічної кризи. Багато саскачеванців виїжджає до східньої Канади, маючи надію найти там заняття в воєнній індустрії.

ДОМАГАЮТЬСЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ АКЦІЇ В АФРИЦІ

НЮ ЙОРК. — Комітет Оборони Америки Через Допомогу Аліянтів віднісся до президента Рузвелта зо закликом почати негайно кроки проти акції держав оси в Африці та захоронити для Америки Дакар, Азори й Канарійські острови.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 17. травня 1941. около 4. години пополудні по короткій недузі померла в Ню Йорку члениця 130. від. У. Н. Союзу,

АННА ПОДОЛЯК.

Покійна родилась 11. серпня 1917. в місті Ню Йорку. Прожила 23 роки. Оставила мужа Павла й 3-тижневого синка Роберта сиротою. Тіло покійної лежить в погребовім заведенню Яреми, 129 Іст 7. Стр., Ню Йорк. У вівторок, 20. травня 1941., около години 8. вечором в'дправить парастас за душу покійної о. Забава. Погріб в середу, 21. травня 1941., година 8:45 рано. При участи родини і членів відділу тіло покійної буде перевезене до церкви св. Юрія і на цвинтар.

Бр. св. Володимира, від. 130., взиває всіх своїх членів, щоби взяли участь в похороні і тим віддали Покійній останну прислугу.

Михайло Коваль, секр.

ВОЄННІ СИРОТИ.—Пані Чіян-Кай-Шек, жінка китайського президента, влаштувала в одному зо своїх домів коло Чунґкінґу приют для сиріт. На подібні ритункові акції зібрала вона в Злучених Державах 5 міліонів долярів.

ЕНРІКЕ РУІС ҐІНАСУ, арґентинський амбасадор у Римі, що їхав через Злучені Держави до Арґентини, де має стати міністром заграничних справ. З ним посадник еспанської столиці Алькосер. У Злучених Державах Ґунасу відвідає президента Рузвелта.

З ПОДОРОЖІ ДО БОФАЛО Й „НАЙАҐАРА ФОЛС"

На Великдень і Провідну-Томину неділю відвидів я Бофало, Н. Й. Жив я там через приблизно два роки в 1932-33. Тоді було велике безробіття й переважна часть найнищої кляси робітників була на так званім „реліфі". Місто мало сумний вигляд, фабрики стояли опустілі. Залізничі дороги були опустілі і поржавілі. Старі тягарові кораблі стояли в пристаннях й виглядали за кращими часами, коли прийдеться їм промити свої боки в озері Ірі й Онтаріо. Люде ходили в подертих одінях, а за містом понад ріки й потічки появилися тисячі збитих з дощок та блях колиб, де переживали безробітні. Будинки були обдерті й закурілі.

Тепер все змінилося. Місто представляє кипячий котел. Кипить життя. Весело спішать старі і молодіж до праці. Женуться трамваї та автобуси. Вулиці порозширювані. Доми перемодельовані. В центрі міста від кільканацять департаментових крамниць наймодернішої будови. Канали й ріки повні кораблів. Фабрики шумлять. Олійні пахнуть льном та іншим насінням, з котрого бють там олій.

Бофало це центр поживний. Багато гуртових ринків („маркетів"), багато шпіхлірів („вергавзів"), а все повне муки, овочів, олію й інших поживних продуктів. Багато нових мешкальних будинків в місті й на передмістю, а все гарне модерне. Понад озеро Ірі гарні парки, де мешкає багата кляса людей, там нові місця купелеві й заїздні доми, та гостинниці, а все в руху, в „бизнесі". Місто тепер, як мені казали, начисляє вже около міліона жителів. З чужинецьких націй найбільше там поляків, бо трета часть цілого населення міста. Між ними (поляками) пропадають маси нашого народу, забутих світом. Та все таки є тут гарні менші й більші українські кольонії, які тепер також ожили. Всі наші люде вернули до праці і хоч не багато заробляють, бо промисловців мало, а все таки життя своє роблять.

Найбільша українська кольонія є при вулицях Філмор-Савт Парк вул. При Філмор і Онейда є укр. греко-кат. громада, при Савт Парк вул. гарна велика українська православна церква, де також життя цвите в повнім розцвіті.

Подібна друга українська кольонія є на т. зв. Блек Рак (як кажуть поляки: чарна скалка). Тут є українська гр.-католицька парохія. Тут є український народний дім, з гарною салею на концерти й представлення. Є ще українська кольонія на передмістях Тонаванда й Норт Тонаванда, де є гарний новий український народний дім й провадиться українська школа.

Є мала українська саля в Ленкестер, де мають люде невеличку церковцю, куди доїзджає священик з Бофало. Також подібна оселя є в Лакавані. Найцікавіше, що і в далекім Найаґара Фолс є кільканайцять родин і мала церковця де доїзджає, священик з Блек Рак. Є ту і поважне число наших бизнесменів, з котрих мені знайомі: погребник Ол. Слотюк, ґросерники: Іл. Кіналь, Трифон Линський, Ізидор Линський, А. Мовчаник, І. Часовий, Н. Видиш, барбері: М. Леськів, Дмитро Колотило, власник ґараджу п. Паньків, власники гостинниць: Ів. Мельник, п. Турецький. Навіть в далекім Найаґара Фолс є гарна гостинниця п. Кісіля, на якій при головній вулиці Гайд Парк Блвд видніє напис „Український Реставрант".

Водопад „Найаґара" відвидів я в провідну суботу. Був гарний сонішний весняний день. Хоч кілька разів бачив я цей водопад давних часів, тай тепер кортіло мене туди заїхати. Взяв з собою своїх дітей й кількоро чужих. З Бофало їхали ми дорогою 266 через нові два мости, островом між рікою Найаґара. До водопаду віхали дорогою 234. Це все дороги нові, модерні, що по них авто котиться, як по шклі.

Слухаючи з далека шуму водопаду, обіхали ми парк кругом американською стороною, а дальше барвінковими стежечками й доріжками прямуємо ближче водоспадів. Листя на деревах пукає й пускає листячко, комахи ворушаться й малі метелики вже до сонічка крильця гріють. Зеленіє барвінок й подекуди цвите, а міжним жовтенькі квіти, що пригадує наш національний стяг. Вода втікає вділ по камінних, горить й блещить, міниться до сонця, а далі сильним ревом, баранами котиться кілька сот стіп в діл між скали. Слухаєш цього реву, вдивляєшся в силу цеї божої водиці і щось приковує тебе до цего місця. Чуєшся маленькою істотою, коришся перед силою, яка віками отут змагається міліонами струй води. Дивишся на зеленим мохом вкриті скали підводні й питаєш себе: як старі вони? кілько то міліонів людей дивилися на оцю красу природи, цей божий арт й силу, а кілько ще буде дивитися? Доки буде оця водиця спадати й переливатися з озера Ірі і Онтаріо? Відповідь дивна: Віки в віки. Не збагнеш й не вгадаєш, де її кінець й початок! Найбільших тут два водопади, один з них більший званий „Горсшу" — Водопад Підкови, бо має вигляд підкови.

Всюди видно людей з камерами, збірають фотографії з себе й з води й понесуть домів на памятку вражінь з цего найбільшого водопаду.

Дехто їде в тунель кілька сот стіп глибокий, з відки можна вийти й ходити по скалах водопаду. Поїхали й ми туди. З гори сіяє весняне тепле сонічко. Ходимо сніжними стежками, бо тут на скалах лежить ще грубий сніг і леди. Девять стіп перед нами згори ллється сила води. Ріжнобарвна дуга-веселочка міниться до сонця, а шум води так сильний, що свого власного крику не чути. На дворі тепло, коло 80 ступнів, а ми робимо снігові кулі-„балі" й кидаємо в себе та в білу шуму води. Вода їх скоро несе і ховає в своїм руслі між скалами. Діти ховзаються по снігах й ледах, весело вигукуючи, а відгомін відбивається об другу скалу-стіну на канадійському боці. Там вються авта, а гень з гори усміхається парк, витає горожан Злучених Держав. Як стовпи Ґібральтару, так оці скали розділяють великі, широкі простори канадійські короля Юрія з просторами Вуйка Сема. Хоч сонце гріє з гори, між скалами у підніжжя водопаду холодно. Немовби це інший підземний світ.

Виїзджаємо вгору на пів мокрі від мряки. На горі сонце скоро обсушило наші лиця, мокрі від холодної, чистої води водопаду. Ходимо далі понад Водопадом Підкови. Це два рази більший спад від попереднього. Найкраще, кажуть, видно його в ночі з канадійського боку, при рефлекторах, що освітлюють водопад ріжними барвами.

Приглядаємося на розбитий старий, великий човен, що застряг близько водопаду на каміннях й висить, як на пострах, що не можна сюди нікому зближатися. Висить він тут вже від літ, ніхто не знає кільки, може з сотню дві, а вода гуляє в крут нього по каміннях, немов глумиться над тими, що з необережности забрили сюди, хотіли певно поборотися з силою природи, струями бистрих вод Найаґари.

Взявши на памятку галузочки розцвитого барвінку, опустили ми це історичне, чарівне місце, де рік річно приїзджають міліони туристів, щоб надивитися й налюбуватися великою силою руки Творця світу.

о. С. Мусійчук.

ЖАБЯЧІ ПЕРЕГОНИ. — У Анджелс Кемп, у Каліфорнії, влаштовують кожного року перегони жаб, як це було в загальному звичаю в часи, як Каліфорнія жила винаходом золота. На світлині жаби показують Френ Гонна і Гелен Рей.

ХТО ЙОГО ПІЗНАЄ? — Як ви цікавилися грою в „бейзбола", то певно пізнаєте в цьому жовнірі відомого грача Дітройських Тигрів, Генка Ґрінберґа, котрий тепер служить у Форт Костер, Бетел Крік, Мішиґен.

З Театру й Штуки

„НАТАЛКА ПОЛТАВКА" В САН ФРАНСІСКО, КАЛІФ.

Дня 6. травня висвітлювано нашу славну оперету „Наталка Полтавка" продукції Вас. Авраменка в великім готелі PALACE HOTEL у Сан Франсіско, Каліф. Між приявними були: пані В. Б. Джанстон, властителька цього готелю; панство Лимани; панство Воласи; Іна Клир, зірка з Ґалівуд; великий князь Василь Александрович Романов і його дружина. Всіх цих гостей запросив спеціяльно на цю виставу князь Романов. Була теж заступлена канцелярія архиепископа Теофіля о. Григорієм; були представники Чехословаччини, представники російської кольонії. Були й українці: панства Глинські, Гласки, Лебедіви, Катани, Мілейко, пані Кириченко, пані Данис, пані Нагулко з двома дочками, пан Підгірний, пан Юрченко і пан Щербаценко.

Кн. Романов хвалив українську штуку. Представник з Ґалівуд бажав би побачити цю фільму в кольорах й очевидно на анґлійській мові. Відмітити треба, що показувано „Наталку Полтавку" в Сан Франсіско перший раз.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372., відбудуться в пятницю, 23. травня, в годині 8. ввечір, в домі, де звичайно. Просимо всіх членів і членкиць прийти на ці збори, бо на них роздасться чеки-дивіденду від У. Н. Союзу. Довгуючих напимонаємо, щоби вирівняли свої вкладки. — Ю. Голинський, предс.; В. Реновець, кас.; Й. Ярема, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 155., відбудуться в пятницю, 23. мая, в годині 7:30 ввечір, в галі, де звичайно. Цей раз ми збори припізнили після ухвали минулих зборів, бо хочемо почути справоздання делеґатів з конвенції. Тож проситься всіх членів відділу, щоби прибули на збори. Уряд просить і взиває членів довгуючих вирівнати свої довги, як буде можна, та буде роздавання членам дивіденди на мітінґу — Іван Балух, предс.; Василь Дригинич, кас.; Андрій Яричевський, секр.

ТАРЗАН, ч. 307. Жертва Пантери.

Недалеко від цього випадку була стара малпа. Вона крізь корчі бачила, як пантера атакувала її молодого сина.

Не думаючи довго вона миттю поспішила свому малому синови на поміч, хоч інші малпи в переляку повтікали.

Материнй інстинкт взяв верх над страхом і, виставляючи свої гострі зуби, мати-малпа задумувала звести боротьбу з пантерою.

Але вона з поміччю запізнилась. Молода малпа згинула відразу, від перших ударів дикої пантери.